

HOOFDSTUK 1

CHICAGO

DONDERDAG 28 SEPTEMBER 1871

Megs vader was verdwenen. Alweer. Ze bleef even in zijn lege kamer staan om na te denken. Door het open raam hoorde ze krekels tjirpen en het maanlicht viel op het onbeslagen bed. Hij was vast niet ver gekomen.

Een windvlaag blies de deur achter haar dicht. De angst sloeg Meg om het hart toen ze de bovenste lade van Stephens bureau opentrok en die leeg aantrof. *O, nee.*

Ze rende naar de hal van hun appartement op de tweede verdieping en zag haar zus, Sylvie, uit haar kamer komen, haar donkere haar in een vlecht op haar rug. Met haar eenentwintig jaar was ze twee jaar jonger dan Meg, maar de bezorgde trek op haar gezicht maakte haar veel ouder.

‘Ik hoorde een deur dichtvallen. Is hij weggegaan?’ vroeg Sylvie.

‘Hij heeft zijn revolver bij zich.’

Meg haastte zich naar de trap, die buiten het gebouw langs liep. Het koude metaal beet in haar huid toen ze op blote voeten de trap op liep, één bleke hand op de leuning terwijl ze met de andere haar nachtjapon een eindje optrok. De lucht was zwaar van de dauw.

‘Wacht!’ riep Sylvie van beneden, maar Meg vertraagde niet totdat ze het platform tussen de derde verdieping en het dak bereikt had. De trap wiebelde terwijl Sylvie haar achterna kwam. ‘Stop!’ Buiten adem en met een verwilderde blik in haar ogen haalde ze Meg in en greep haar arm vast.

‘Sst!’ Meg wees naar boven. Stephen liep op en neer over het lange, platte dak dat zich uitstreckte over het hele flatgebouw, op patrouille om zijn huis te beschermen tegen gevaren die alleen in zijn verbeelding bestonden. ‘Laat hem niet schrikken. Ik moet hem overhalen om naar binnen te komen voordat iemand anders hem ziet.’

‘Doe dat alsjeblieft niet!’ Met een kracht die je niet van haar zou verwachten, trok Sylvie Meg omlaag. Ze dwong haar om naast haar op het platform te komen zitten. De koude bakstenen prikten in hun rug, dwars door het katoen van hun nachthemden heen. Een lichtkrans omringde de straatlantaarns onder hen.

‘Wat doe je?’ fluisterde Meg. Aan de andere kant van de muur, op de derde verdieping, bevond zich het appartement dat ze verhuurden aan James en Flora Spencer. Meg hoopte dat het oudere stel niet wakker zou worden.

‘Luister naar me.’ Het uiteinde van Sylvies vlecht danste in de wind die langs het gebouw gierde. Ze begroef haar vingers in Megs arm. ‘Jij herinnert je hem zoals hij vóór de oorlog was, voordat Andersonville hem veranderde. Ik ken hem zoals hij *is*. Hij is onberekenbaar, Meg. Blijf bij hem uit de buurt. Ik wilde dat moeder dat ook gedaan had.’

In Megs keel vormde zich een harde brok en haar stem liet het afweten. Ze slikte en dwong zichzelf tot spreken. ‘Ze was ziek en had nooit uit bed moeten komen.’

Er verscheen een harde trek om Sylvies mond en ze sperde haar neusgaten open. ‘Je laat het klinken alsof het haar fout was.’

Er raakten plukjes blond haar los uit Megs vlecht, die vervolgens in haar gezicht waaiden. ‘Als er iemand is die ik het kwalijk neem, dan ben ik dat zelf.’ Zelfs toen ze ziek was, ging Ruths zorg allereerst uit naar haar echtgenoot. Meg was in slaap gevallen toen het haar beurt was om te waken, anders had ze haar moeder tegen kunnen houden en was ze zelf bij haar vader gaan kijken. De storm en de stortregen die Ruth die nacht te verduren kreeg toen ze Stephen probeerde over te halen om naar beneden te komen, was te veel voor haar geweest. Zeker in haar verzwakte toestand. Ze was niet meer beter geworden.

‘Met haar laatste woorden smeekte ze me om voor hem te zorgen en ik heb beloofd dat ik dat zou doen. Ik probeer me aan die belofte te houden.’

Sylvie trok haar knieën op tot onder haar kin en staarde naar het

donkere silhouet van de stad. Vleermuizen beschreven hun grillige baan in het licht van de maan. Een paar blokken verderop klonken stemmen, een groepje mensen dat naar buiten kwam vanuit een concertzaal, een theater of een café. Bij het horen van het geluid nam Stephens onrust toe. Hij mompelde in zichzelf terwijl hij op en neer bleef lopen.

Sylvie pakte Megs hand vast. ‘Ik denk dat hij hulp nodig heeft.’

‘Dat ben ik met je eens. Voordat hij iemand kwaad doet.’ Achter het raam van het appartement van James en Flora flakkerde een zwak lichtje. Meg maakte aanstalten om op te staan.

‘Nee.’ Sylvie trok haar weer naar beneden. ‘Niet onze hulp. Andere hulp.’

Ze wachtte totdat Stephens stem wegstierf en hij naar het andere einde van het dak gemarcheerd was. ‘Ik denk dat hij meer nodig heeft dan wij hem kunnen geven.’

‘Hoe bedoel je?’

‘We zijn zes jaar verder en vader is nog steeds niet zichzelf.’

‘Hij is niet krankzinnig,’ siste Meg.

‘Dat zei ik ook niet. Maar hij is ook niet in orde. Het is tijd om een behandeling te overwegen.’

‘Een behandeling.’ Meg kon haar frustratie niet bedwingen. ‘Een behandeling vindt plaats in een inrichting. Nee. Dat zou moeder nooit willen.’

‘Moeder is hier niet. Al twee jaar niet meer.’

‘Ik wil het niet.’

Stephens stem werd luider en klonk vlak boven hen. Hij maakte rechtsomkeert en splinters van het geteerde hout waarmee het dak bedekt was vielen langs de trap omlaag en landden in Megs schoot. Hij liep te dicht bij de rand. Haar hart bonkte in haar borstkas. Wat als hij struikelde, als zijn voet weggleed of hij met zijn vinger per ongeluk de trekker overhaalde?

Onder hen blafte een hond. Het beest stoof door de met bladeren bezaaide steeg en stootte een krat vol blikjes omver. Twee mannen sprongen opzij, waarbij ze bijna voorover vielen. Hun dronken lach weerklonk terwijl ze naar de ingang van het Sherman House Hotel waggelden, dat in hetzelfde gebouw gevestigd was als de boekwinkel van Megs familie.

Haar huid was klam van het zweet, maar koelde snel af door de wind. 'Hoe denk je dat hij het zou vinden, opgesloten worden in een inrichting nadat hij zo lang in een gevangenenkamp gezeten heeft?' Er dreef een wolk voor de maan. 'Daar gaat hij niet heen.' Ze stond op zonder op het antwoord van haar zus te wachten.

'Wie is daar?' Stephens pas versnelde terwijl hij dichterbij kwam. 'Laat je zien!'

Zonder te bewegen riep Meg: 'Vader? Ik ben het, Meg. Het is in orde.'

'Meg?'

'Ja, Meg en Sylvie. We zitten op de trap. Er is hier verder niemand.'

Hij marcheerde stijfjes naar de rand van het gebouw en gluurde omlaag. 'Wat doen jullie hier in vredesnaam? Dit is mijn wacht, niet die van jullie.' Zijn legerrevolver, een Colt, glinsterde in zijn hand.

Meg liet haar stem kalm klinken. 'Berg die revolver maar op. Die hebt u niet nodig. Kom mee naar binnen.'

Het maanlicht weerkaatste in Stephens ogen. 'Ik kan niet naar binnen. Ik moet de wacht houden.'

Terwijl Meg haar voet op de traptrede zette, trok Sylvie haar terug naar achteren. 'Waag het niet,' fluisterde ze. 'Niet naar boven gaan.'

Gevangen tussen de angst van haar zus en de paranoia van haar vader, voelde Meg hoe haar schouderspieren verkrampten. Hoe kon ze zorgen voor de een zonder de ander tekort te doen? Geen wonder dat moeder sinds het moment dat vader thuisgekomen was aan chronische bloedneuzen geleden had.

Meg hief haar hoofd en probeerde op hem in te praten. 'Het waait echt heel hard, hierboven. We zijn moe en we willen graag naar binnen. Laten we met z'n allen naar binnen gaan. Dan doen we als we eenmaal binnen zijn de deur op slot, en zijn we veilig.'

Haar verzoek werd beantwoord met stilte. Enkele lange momenten later schudden de traptreden onder zijn zware voetstappen. Ze wist dat ze hem niet moest omhelzen, dat hij aanraking niet langer als troostend of geruststellend ervoer. En misschien was het ook maar beter, want op dit moment voelde ze in plaats van genegenheid vooral irritatie. Medeleven, zo had ze ontdekt, was geen onuitputtelijke bron.

‘Ze hebben John meegenomen.’ Hij keek over zijn schouder en vervolgens omlaag. Terwijl hij in de verte speurde, tekenden zorgen zijn gezicht. ‘Ik heb vandaag een brief gekregen waarin staat dat ze hem zo uit zijn huis gesleurd hebben en hem hebben opgesloten. Ze zeggen dat dat voor zijn eigen veiligheid is, maar dat is niet zo. Er klopt niets van. Ze hebben John zomaar uit zijn huis gehaald.’

‘U moet rusten,’ zei Sylvie tegen hem. ‘Laten we naar binnen gaan.’

Een wolkje ontsnapte uit zijn neus. ‘Ik heb helemaal geen zin om te rusten.’ Hij dempte zijn stem. ‘Er is onheil op komst. Dat weet ik gewoon. John was vast niet meer op zijn hoede, anders had hij zich nooit laten pakken. Mij overkomt dat niet. Ik laat me niet nog eens opsluiten. Van mijn leven niet.’

‘Zo is het. Dat zal niet gebeuren.’ Fijn zand schuurde Megs huid met elke windvlaag. ‘Laten we nu naar huis gaan.’

Hij plukte aan zijn baard terwijl hij haar voorstel overwoog.

‘Alstublieft, vader?’ fluisterde Sylvie. Ze wreef over haar armen.

Voordat hij antwoord kon geven, werd zijn aandacht getrokken door de klok in de toren van het stadhuis, die begon te luiden om aan te geven dat er ergens brand was.

‘Niets aan de hand,’ zei Meg. ‘Kijk om u heen, er zijn nergens vlammen te zien. Het is maar een klein brandje, ergens anders. U weet dat de wachter op de toren de klok moet luiden zodra de brandweer in actie komt, waar in de stad de brand ook is.’

Ze was opgegroeid met die klok en had geleerd hem te negeren, hoewel hij tegenwoordig vaker geluid werd dan ooit tevoren, wat het gevolg was van de droge zomer en de krachtige wind vanaf de prairie. Het aantal slagen gaf aan waar in de stad brand was uitgebroken, waardoor ze wist dat zijzelf geen gevaar liepen.

Toch nam de bezorgdheid die op Stephens gezicht te lezen was toe bij elke galmende slag. ‘Ga naar binnen, meisjes,’ zei hij uiteindelijk. ‘Er is onheil op komst. Dat weet ik gewoon. Ik laat me niet verrassen.’

Sylvie liep stampvoetend de trap af, Stephen marcheerde terug naar het dak en Meg bleef tussen hen in staan, haar armen naar hen allebei uitgestrekt, maar met lege handen.

VRIJDAG 29 SEPTEMBER 1871

Hoewel het haar de grootste moeite kostte om het te erkennen – zeker tegenover Sylvie – moest Meg toegeven dat ze het onderhand echt niet meer wist. Ze kon misschien voorkomen dat haar vader werd opgesloten, maar ze had geen flauw idee wat ze moest doen om zijn geest en zijn gedachten tot rust te brengen. Die knagende waarheid was veel gemakkelijker te negeren als ze aan het werk was, als ze zich kon verliezen in dingen waar ze goed in was.

Dus nam Meg haar vaste plek in in de boekwinkel van haar familie, dicht bij de etalage. Ze vulde haar palet met verf uit metalen tubes en voegde er een drupje oplosmiddel aan toe. Terwijl ze de kleuren mengde, voelde ze de spanning in haar schouders langzaam wegvloeien.

‘Tien uur. Laten we hopen dat het vandaag wat drukker wordt dan dat het de rest van de week was.’ Sylvie haalde de voordeur van het slot en draaide het bordje om dat aangaf dat Corner Books & More geopend was.

Meg keek naar de drukte buiten. De gunstige ligging van het pand, op de hoek van Randolph Street en Clark Street, bood haar uitzicht op Court House Square, dat schuin tegenover de winkel lag. Door paarden voortgetrokken rijtuigjes, wagens en vrachtkarren ratelden over de houten straten. Dames in modieuze jasjes en rokken en mannen in kostuums stroomden uit een paardentram en stapten op het houten trottoir, dat een stukje hoger lag dan de straat. Er woonden meer dan driehonderdduizend mensen in Chicago. Het was toch niet heel raar om te hopen dat een fractie daarvan – al was het maar één procent – over te halen zou zijn tot het kopen van een boek?

‘We ontvangen nog steeds geld van onze huurders,’ hielp Meg haar zus herinneren. ‘En als Beth en Rosemary vandaag niet op bezoek komen, heb je meer tijd om aan onze klanten te besteden.’ Sylvies twee beste vriendinnen, die ze nog kende van school, waren heus wel aardig, maar ze leidden Sylvie af van haar werk terwijl ze beter zouden moeten weten. Dat het drietal elkaar zag in de kerk, bij Hoffman’s Bakery verderop in de straat én bij Beth en Rosemary thuis zou genoeg moeten zijn.

Sylvie verstijfde. ‘Als jouw vriendinnen langskwamen om je even gedag te zeggen, zou ik hen niet wegsturen.’

Maar dat was niet erg waarschijnlijk, en dat wisten ze allebei. De paar vriendinnen die Meg had, waren inmiddels getrouwd en hadden hun handen vol aan hun huishoudens. Ze hadden echtgenoten en kleine kinderen om voor te zorgen. Meg had de winkel en haar vader, en ze had haar meisjesdromen vaarwel gezegd. Ze had geaccepteerd dat er veel jonge mannen waren omgekomen in de oorlog en dat het, zelfs als dat niet zo was geweest, haar lot was om voor Stephen te zorgen. Geen echtgenoot, geen baby'tje van haarzelf.

Met hernieuwde vastbeslotenheid richtte Meg haar aandacht op haar schilderij van Margaret Hale, de heldin uit de roman *North and South* van Elizabeth Gaskell. Als het af was, zou ze het portret een plekje geven tussen de andere geliefde boekpersonages die de muren van de winkel sierden. Hun klanten kwamen niet alleen naar de winkel om boeken te kopen, maar ook om te zien welk personage Meg nu weer schilderde. Dat was ook de reden waarom ze zo vaak hier schilderde in plaats van in haar atelier boven de winkel. Ze had zelfs een paar schilderijen verkocht, maar lang niet zo veel als ze graag zou willen.

Nadat ze wat oplosmiddel aan haar verf had toegevoegd, begon ze met het schilderen van de achtergrond. Ze was zo geconcentreerd bezig dat ze niet in de gaten had dat er iemand de winkel binnengekomen was, totdat ze opeens merkte dat er iemand naast haar stond.

‘Een heel goede morgen, lieverd!’ Leunend op zijn wandelstok was Hiram Sloane ongeveer even lang als zij. Zijn bruine jas met visgraatmotief bedekte zijn door ouderdom gebogen schouders. Hij was al jarenlang een liefhebbende oom voor haar en Sylvie, en toen hun vader van huis was om in de oorlog te vechten, had hij zich over hun gezinnetje ontfermd.

‘Vader zal het zo fijn vinden om u te zien,’ zei Meg tegen hem. De twee mannen hadden elkaar voor het eerst ontmoet tijdens een demonstratie voor de afschaffing van de slavernij, zo'n tien jaar voordat de oorlog uitbrak. Ze hadden al snel vriendschap gesloten en kwamen heel regelmatig bij elkaar om te discussiëren over hun gedeelde overtuigingen, over het nieuws en over literatuur. Hij was de enige vriend die Stephen tegenwoordig nog had. ‘Hij is in de tuin, volgens mij.’

‘Een prachtige dag om buiten te zijn, in het zonnetje. Als mijn koetsier het had toegestaan, was ik hiernaartoe komen lopen.’

‘Dan is Eli verstandiger dan u.’ Meg lachte om het scherpe randje van haar opmerking weg te nemen. Hiram’s huis lag zo’n vier kilometer verderop, ten zuiden van de winkel. Veel te ver voor een man van Hiram’s leeftijd, en dat niet alleen: het was afgelopen zomer drie keer voorgekomen dat hij uit wandelen was gegaan en hopeloos verdwaald was. Gelukkig was hij niet op een van de boevennesten langs de rivier gestuit. Elke keer was hij door een politiemans thuisgebracht voordat hij in een gevaarlijke situatie beland was.

‘Ja. Eli.’ Uit de manier waarop Hiram de naam herhaalde, maakte Meg op dat hij hem opnieuw in zijn geheugen probeerde te prenten. ‘Heel goed. Ik zal je vader opzoeken nadat ik je zus gedag gezegd heb.’ Hij liep verder de winkel in.

Een paar voorbijgangers bleven bij de etalage staan en keken toe terwijl Meg de achtergrond egaal inkleurde met behulp van een grote, platte kwast van varkenshaar. Haar gedachten bleven echter gericht op haar vader, die op dit moment eigenlijk over zijn werktafel achter in de winkel gebogen zou moeten staan om boekbanden van zeldzame eerste drukken te repareren. Voor de oorlog was hij trots geweest op zijn werk. Het restaureren van oude schatten had hem enorm veel voldoening gegeven. Tegenwoordig lukte het hem niet altijd om de concentratie op te brengen die daarvoor nodig was. Ze snoof de geur van lijnzaadolie en terpentijn op en ademde langzaam weer uit. Het was haar eindelijk gelukt om haar zorgen naar de achtergrond te verdrijven toen de deur opnieuw openging.

Droge bladeren wervelden naar binnen en knisperden onder schoenen die duidelijk afgedragen waren, maar desondanks glanzend gepoetst. Hun eigenaar keek op zijn horloge, dat hij in de zak van zijn jasje terug stopte voordat hij zijn bolhoed afnam. Kastanjebruin haar streek langs de kraag van zijn zwarte pak.

Sylvie stapte bij Hiram vandaan en ging op weg naar hun klant. Haar plooirok ritselde bij elke beweging. ‘Meneer Pierce, wat fijn om u te zien.’

De man maakte een buiginkje en duwde zijn bril weer omhoog. ‘Nogmaals bedankt dat u me hebt uitgenodigd om te komen.’

‘Maar natuurlijk. Dit is mijn zus, Meg. Meg, dit is meneer Natha-

niel Pierce, van de *Chicago Tribune*. We hebben elkaar afgelopen zondag ontmoet in het Soldier's Home, het rusthuis voor oorlogsveteranen.'

Meneer Pierce keek naar Meg. 'Hoe maakt u het?'

Meg glimlachte naar hem terwijl ze hem met haar kunstenaarsoog nauwkeurig in zich opnam. Het blauw van zijn ogen, de proporties van zijn slanke gestalte, de glans van de zon op zijn haar en zijn smalle vingers, waarvan eentje door een inktvlek ontsierd was. 'Mijn zus kan u helpen om te vinden wat u zoekt. Of *wie* u zoekt, als dat een betere omschrijving is. David Copperfield, misschien? Of de ongrijpbare Moby Dick?'

Zijn mondhoek krulde op. Hij streek met zijn hand over het weerbarstige haar op zijn achterhoofd. 'Stephen Townsend, als u het niet erg vindt. Ik weet niet of juffrouw Sylvie u erover verteld heeft, maar ik schrijf een artikel over oorlogshelden uit Chicago. Ik zou het een eer vinden om het verhaal van uw vader vast te mogen leggen.'

'Een artikel.' Meg slikte haar verbazing in en legde haar kwast neer. Haar appelgroene mousseline schort ritselde terwijl ze op de man af stapte. 'Nu? Zes jaar na het einde van de oorlog?'

'Tien jaar na het begin. Een goed moment voor een terugblik, vindt u ook niet?'

Wat een luxe dat sommige mensen zo lang konden wachten met het overdenken van de tol die de oorlog geëist had, terwijl zij en Sylvie er geen moment aan konden ontsnappen. 'Het was in april tien jaar geleden. U bent wat laat, of niet?'

'Ik heb sinds april regelmatig over veteranen geschreven.' Meneer Pierce keek haar aan, alsof hij wilde zeggen dat ze dit zou weten als ze de krant las. 'Ik zet alleen de serie voort.'

Hiram voegde zich bij hen; zijn dunne wenkbrauwen waren gefronst. 'U schrijft een verhaal over de oorlog, jongeman? Nou, als ik u van dienst kan zijn, ben ik daar van harte toe bereid. Ik heb dienst gedaan als gevangenvaarder in Camp Douglas, in het zuidelijke deel van de stad. Ik herinner het me nog goed.'

Dat was waar. Het waren de gebeurtenissen ná de oorlog die Hiram de laatste tijd steeds vaker vergat.

Terwijl de twee mannen keuvelden, trok Meg Sylvie mee naar de toonbank. Op de toonbank lag het boek *Little Women*, dat van hun

moeder geweest was en waar Sylvie nu blijkbaar in las. Niet alleen stonden er allerlei aantekeningen in die hun moeder in de kantlijn had gekrabbeld, er zat ook de foto in die van hun vader gemaakt was toen hij in dienst ging. Het was een kostbaar plaatje van Stephen zoals hij was voordat de oorlog hem had veranderd. Zelf wilde hij de foto niet zien, maar Meg en Sylvie zouden er voor geen geld ter wereld afstand van doen.

Meg wierp een blik op de verslaggever voordat ze haar aandacht opnieuw op haar zus richtte. ‘Wat heb je precies afgesproken?’

‘Ik zie er geen kwaad in. Toen ik vorige week wat boeken naar het Soldier’s Home bracht, was meneer Pierce daar ook om de verhalen van veteranen vast te leggen. Toen hij over vader hoorde, vroeg hij of hij hem misschien ook mocht interviewen en daar heb ik mee ingestemd.’

‘Voor een krantenartikel,’ zei Meg. ‘Hij praat niet eens met *ons* over de oorlog. Denk je dat hij zijn verhaal wel zal delen met een vreemde?’

‘Misschien.’ Sylvie trok de broche die ze op haar kraag gespeld had recht. ‘Ik wil dat de inwoners van Chicago weten welke offers vader voor hen gebracht heeft. Voor het land. Kijk eens naar buiten.’ Ze gebaarde naar het raam. ‘Al die mensen die zomaar hun leventje leiden, alsof er nooit iets gebeurd is. Deze stad is rijk geworden van de oorlog – stinkend rijk – terwijl soldaten hun leven hebben gegeven, ledematen zijn verloren of onherstelbare schade hebben opgelopen.’

Megs keel kneep dicht. ‘Vader kan genezen. Hij heeft alleen tijd nodig. En geduld en liefde.’ Dat was de overtuiging van haar moeder, en die had ze overgedragen aan Meg vlak voordat ze stierf. Ze hoopte maar dat haar stem net zo overtuigd klonk als haar woorden.

Sylvie keek weg. ‘Hij heeft tijd, liefde en geduld gehad. Maar misschien heeft hij ook baat bij een beetje respect. En het zou goed kunnen zijn voor de winkel. We kunnen de klandizie goed gebruiken. Misschien dat we zelfs nieuwe klanten aantrekken, uit andere delen van de stad. Mensen die graag aankopen willen doen in de winkel van een oorlogsveteraan. Een krantenartikel is de beste manier om hen te bereiken.’

‘Je wilt onze vader uitbuiten om daar financieel beter van te worden?’

‘Neem me niet kwalijk.’ Meneer Pierce mengde zich in de discussie, nog steeds geflankeerd door Hiram. ‘Ik doe niet aan uitbuiting.’

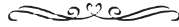
‘Onze vader –’ Meg zweeg voordat ze kon zeggen dat haar vader anders was dan de gemiddelde veteraan. Dat hij maar al te gemakkelijk uit te buiten was en dat hij nu al door kinderen werd getreiterd. Ze gooiden broodkorsten en appelklokhuzen over het hek rond de achtertuin van de Townsends en schaterden van het lachen als Stephen ze vervolgens haastig oprapte. Ze hief haar kin en probeerde het nog eens. ‘Onze vader heeft Andersonville overleefd.’

‘Precies de reden waarom zijn verhaal verteld moet worden.’

Hiram bonkte met zijn wandelstok op de vloer. ‘Zo is het! Mijn lieve meisjes, jullie vader is een volwassen man. Ik stel voor dat we deze kwestie aan hem overlaten. Dat we hem de gelegenheid geven zijn eigen beslissing te nemen.’

De rimpel tussen Sylvies ogen verdween. ‘Ik let wel op de winkel.’

Meg gaf zich gewonnen. Ze keerde het onvoltooide schilderij de rug toe en ging de mannen voor naar een ander werk in uitvoering. Een project dat maar niet leek op te schieten, wat ze ook probeerde.

Het was een leugen, had Meg zich jaren geleden gerealiseerd, dat er met het einde van de oorlog ook een einde was gekomen aan het lijden. Ze zag zich nog op het perron staan, zeventien jaar oud, arm in arm met Sylvie en haar moeder, wachtend op vaders terugkeer. Ze herinnerde zich de sissende locomotieven, de krijgende stoomfluiten en de enorme mensenmenigte die zich verzameld had op de met roet overdekte planken. Haast duizelig van verwachting had ze het perron afgespeurd naar een bekende gestalte, een bekend gezicht. Maar de vreemde die uiteindelijk naar hen toe was geschuifeld leek niet eens op Stephen Townsend. Uitgemergeld, onder de zweren en met een adem die rook naar ziekte. Zelfs zijn stem had ijl geklonken. Alleen de ogen behoorden toe aan de man die ze zich herinnerden, maar er lag een gekwelde, opgejaagde blik in.

Die avond thuis had hij geweigerd om zijn plek aan het hoofd van de tafel in te nemen; hij had ervoor gekozen om ergens anders te gaan

zitten. Wijzend naar de lege plek waar Meg vier jaar lang naar gekeken had, hopend en biddend dat hij terug zou keren, had hij gezegd: ‘De man die vertrok is niet dezelfde als de man die is thuisgekomen. Het spijt me. Ik begrijp dat het een schok is om me zo te zien. Ik ben zelf ook geschokt.’

Meg vroeg zich af of de ontmoeting met Stephen ook een schok zou zijn voor Nathaniel Pierce. Hoewel de zichtbare tekenen van ondervoeding verdwenen waren, was haar vader nog steeds mager. Zijn baard was verwaarloosd en in zijn ogen lag nog steeds een alerte, haast paniekerige blik. Hij zat op zijn hurken achter in de tuin. Hij droeg een broek waarvan de knieën bijna doorgesleten waren, hoewel hij meer dan genoeg andere broeken in zijn kast had. Aan zijn heup hing een veldfles. Hij stak zijn hand op om hen tot stilstand te manen en wees toen naar de reden daarvoor.

Onder een kale lindeboom zat een zwerfhond, die de bramentartaart verslond die Meg de avond daarvoor van de bakker had meegenomen. Verspreid tussen de dorre bladeren lagen kruimels van wat waarschijnlijk een brood was geweest.

Meg keek hulpeloos toe, met Hiram en meneer Pierce aan haar zijde. Na een tijdje beëindigde de zwerfhond zijn feestmaal en haastte zich door het gat in het houten hek. De lucht was zomers warm, en gortdroog omdat er sinds juli nauwelijks regen gevallen was.

‘Vader.’ Ze liep naar hem toe, waarbij ze voorzichtig over de merktekens die hij in de grond gekerfd had heen stapte, terwijl Hiram samen met meneer Pierce achterbleef. ‘Die taart en dat brood waren voor ons,’ fluisterde ze.

‘Hij had honger. Geen enkel mens of dier zou ooit honger moeten hebben. Als een levend wezen mij om wat te eten vraagt en ik ben bij machte het hem te geven, doe ik dat. Altijd.’

Ze knikte en koos ervoor de barmhartigheid en vriendelijkheid achter deze daad te zien, al vroeg ze zich af of de verslaggever er net zo over zou denken.

Stephen streek met zijn hand over zijn bruine baard, waarin ook stugge grijze haren groeiden, al was hij nog maar vijfenveertig. ‘Wie is die man daar bij Hiram?’

‘Zijn naam is Nathaniel Pierce en hij werkt bij de *Tribune*. Sylvie heeft hem ontmoet in het Soldier’s Home. Hij schrijft een serie

artikelen over oorlogsveteranen in Chicago en wil graag uw verhaal horen. Ik kan hem aan u voorstellen als u dat wilt.' Haar stem ging vragend omhoog.

'Hij is op zoek naar informatie?' Stephen tuurde uit over het verdorde gras. Na een tijdje zei hij: 'Eens zien wat hij precies wil.' Met houterige bewegingen – een gevolg van de voortdurende pijn in zijn gewrichten – ging hij haar voor naar de wachtende mannen.

'Stephen!' Hiram schudde haar vader de hand. 'Deze jongeman is benieuwd naar wat je te vertellen hebt over Andersonville. Wat je ook maar aan de stad wilt laten weten, hij zegt dat hij het in zijn krant zal afdrukken.'

'Ik zou het als een voorrecht beschouwen, meneer.' Meneer Pierce stak zijn hand uit.

Stephen draaide bij hem vandaan en nam Hiram apart.

Meneer Pierce deed een stap achteruit om de mannen wat privacy te geven. Meg glimlachte verontschuldigend. Op de derde verdieping werd een raam opengeschoven en ze stelde zich voor dat de Spencers toekeken en naar alles luisterden.

'Wie is die man echt?' fluisterde Stephen tegen Hiram. 'Wat weten we over hem?'

Hiram pakte Stephens arm en hield die stevig vast. 'Hij is een journalist, mijn vriend. Hij wil alleen maar naar je luisteren.'

Die goede Hiram Sloane. Hij kon Stephen zijn verdenkingen uit het hoofd praten op een manier waarop het haar niet lukte, omdat haar vader haar als naïef beschouwde. Misschien zou hij Megs ideeën serieuzer genomen hebben als ze een zoon geweest was in plaats van een dochter. Als ze een zoon geweest was, zou ze zich zelf bij het leger hebben aangemeld en zij aan zij met hem gevochten hebben. In plaats daarvan was ze de dochter die tijdens haar jonge jaren extra tijd en aandacht nodig had gehad, en hij leek haar nog steeds te beschouwen als een teer poppetje. Als hij daarmee bedoelde dat ze *breekbaar* was, had hij het bij het verkeerde eind.

'Het is uiteraard aan jou,' voegde Hiram toe. 'Maar ik vertrouw hem. Hij wil alles horen wat jij hem wilt vertellen. Sommige mensen zouden dat als een geschenk beschouwen.' Hiram wist niet dat hijzelf zo'n geschenk voor Stephen was, telkens wanneer hij op bezoek kwam en keer op keer naar dezelfde verhalen luisterde, altijd even

aandachtig, alsof het de eerste keer was dat hij ze hoorde. Voor Hiram was dat ook zo.

Meneer Pierce verplaatste zijn gewicht van de ene naar de andere voet en hij drukte zijn hoed tegen zijn hart. 'Ik zou het oprecht een eer vinden om over uw opofferingen te horen en die aan onze lezers uit te leggen. We staan bij u in het krijt – wij allemaal.'

Stephen nam hem taxerend op. 'Heb jij in het leger gediend? Of was je nog niet oud genoeg om mee te vechten?'

Een rode gloed kleurde de wangen van de verslaggever. 'Ik was twintig toen de oorlog uitbrak. Oud genoeg om hier te blijven en mijn stiefbroertje en stiefzusjes op te voeden.'

Meg verborg haar verrassing. Als hij zelf geen veteraan was, hoe kon hij dan ooit een man als haar vader begrijpen en zelfs namens hem spreken? 'Bij nader inzien is dit misschien toch niet zo'n goed idee. Dank u voor uw tijd.' Ze raakte de elleboog van meneer Pierce aan om aan te geven dat hij moest vertrekken.

Stephen stak zijn hand uit om hen tegen te houden. Er waren zwarte randen te zien onder zijn vingernagels.

'Je ouders?'

'Cholera, in '59. Mijn moeder, mijn stiefvader en veel van onze burens zijn aan de ziekte overleden.'

Hiram klakte met zijn tong. 'En jij bleef achter en moest voor de kinderen zorgen.'

'Het minste wat ik nu kan doen,' ging meneer Pierce verder, 'is verhalen zoals het uwe vastleggen. Als eigenaar van een boekhandel bent u het vast met me eens dat het van het grootste belang is om te voorkomen dat de geschiedenis wordt vergeten. We kunnen veel van u leren, meneer.'

Stephen haakte zijn duim achter het riempje van zijn veldfles, richtte zijn blik op de achterkant van het huis en leek diep in gedachten. 'Een man veroordelen omdat hij voor zijn gezin zorgt zij verre van mij.' Hij schraapte zijn keel. 'Ik zal met je praten.'

'Fijn. Daar ben ik dankbaar voor.' Een bescheiden glimlach verwarmde het gezicht van meneer Pierce. Terwijl hij zijn hoed weer opzette, vroeg hij of er misschien een andere plek was waar Stephen naartoe wilde gaan om het interview te houden.

'Hier in de tuin is goed,' zei Stephen. 'Passend, zelfs.'

Hij spreidde zijn armen uit en draaide langzaam in het rond. Stof dwarrelde neer op de neuzen van zijn laarzen. Meg volgde de blik van meneer Pierce en zag het schouwspel waar zij de afgelopen zes jaar aan gewend geraakt was door zijn ogen.

Al het gras was uitgetrokken. Op de grond was een grote rechthoek getekend, die bijna de hele tuin besloeg, en binnen die lijnen waren stokken met scherp geslepen punten in de aarde gestoken. Binnen deze omheining stond nog een omheining, van hetzelfde materiaal. In de tweede rechthoek vormden kleine kiezelsteentjes het woord *Dead Line* – de doodsstreep. In de grond waren drie rechte lijnen getrokken, gemarkeerd als *Market Street*, *Water Street* en *South Street*. Onder in de rechthoek, over de hele breedte, had Stephen met zijn mes een diepe gleuf uitgesneden. Toen hij zag dat de gleuf droog was, zakte hij op zijn hurken en goot er wat water uit zijn veldfles in. De kiezelsteentjes langs de rand vormden de woorden *Stockade Creek*. Binnen de *Dead Line* waren talloze stukjes stof in de harde grond vastgespijkerd, als kleine tenten.

Stephen stond weer op en nam een slok uit zijn veldfles. ‘Welkom in Andersonville.’

Verdriet omkleemde Megs borst als een bankschroef, die met elke ademhaling strakker aangedraaid werd.

Deze maquette die hij gemaakt had en trouw onderhield was al zo lang deel van haar dagelijks leven dat ze geleerd had om niet te veel stil te staan bij de betekenis ervan. Na al deze jaren, in een stad die rijk geworden was van alles wat de oorlog had opgeleverd, was haar vader nog steeds niet vrij van de gevangenis die hem had gebroken.

HOOFDSTUK 2

ZONDAG 1 OKTOBER 1871

Het kwam niet vaak voor dat Sylvie een discussie won van Meg. Ze vond het ook helemaal niet prettig om het met haar oneens te zijn. De conflicten in haar leven beperkte ze het liefst tot die in een boek, waar ruzies aan het einde van het laatste hoofdstuk waren opgelost, of tot nette rijtjes getallen die met wat nauwkeurig rekenwerk in balans gebracht konden worden. Het feit dat Meg ermee had ingestemd dat meneer Pierce over Stephen schreef was een overwinning die zelfs nog zoeter werd door het artikel dat in de zondagochtendeditie van de *Tribune* stond. Het was precies zo respectvol als ze gehoopt had.

Maar als ze eerlijk was, werd haar triomfantelijke gevoel getemperd door de verrassingen die het artikel bevatte. Sylvie wist dat er in Andersonville maar liefst twaalfduizend gevangenen gezeten hadden, op een open veld met een hek eromheen. Maar ze had geen idee gehad dat haar vader, om mentale afstomping te voorkomen, een gespreksgroep had opgericht. Hoewel de mannen in het groepje bijna van de honger stierven, voedden ze hun geest door over allerlei hoogstaande onderwerpen te discussiëren.

Ze had geen idee gehad dat *'de ene man de andere vermoordde om een bodempje water of een stukje canvas dat schaduw kon bieden'*, zoals haar vader in het artikel geciteerd was. *'Toen ik wilde voorkomen dat zo'n schurk een tinnen beker van een zieke man roofde, brak hij mijn arm*

met zijn knuppel. Dat kostte nauwelijks moeite. We waren wel over heen. Onze botten zo broos als gesponnen suiker.'

Sylvie was nog maar dertien toen haar vader gevangengenomen was. In de twee brieven die hij daarna naar huis geschreven had, had hij beweerd dat hij goed behandeld werd.

Leugens.

Ze wist maar zo weinig van wat hem werkelijk was overkomen. Zelfs nu wist ze maar weinig van hem. Toen ze hem deze ochtend, voordat zij en Meg naar de kerk gingen, had gevraagd of hij het artikel wilde lezen, had hij gezegd dat dat niet nodig was, dat hij het één keer in het echt beleefd had en daarna nog vaak genoeg in zijn dromen.

'Ik wil dat u weet dat meneer Pierce u recht gedaan heeft,' had ze tegen hem gezegd. 'Zelfs ik ben nieuwe dingen te weten gekomen. Dingen die u ons misschien beter zelf had kunnen vertellen.'

Hij had alleen zijn hoofd gebogen. Een zinnetje uit *Little Women* had door door Sylvies hoofd gespeeld. '*Wij hebben geen vader, en dat zal ook nog lange tijd duren.*'

Nu zat Sylvie naast Meg in het overdekte rijtuigje dat Hiram gestuurd had om de Townsends op te halen voor een etentje bij hem thuis. Ze keek naar de gekwelde man tegenover haar.

Het ene moment lagen Stephens handen in zijn schoot, de lange vingers verstrengeld, en het volgende moment greep hij de rand van het leren bankje zo stevig vast dat zijn knokkels wit werden, en strekte hij zich uit om de omgeving in zich op te nemen terwijl ze in zuidelijke richting over Clark Street reden. Links van hen bevond zich de rivier en rechts van hen Lake Michigan, al waren beide te ver weg om ze te kunnen zien. Hij keek altijd om zich heen, was altijd alert.

Maar Sylvie leek hij ironisch genoeg niet te zien.

Ze zou het zich niet moeten aantrekken. Hij was niet in orde. Maar zelfs toen hij dat wel was, had hij veel meer tijd besteed aan Meg dan aan Sylvie.

Iets wat leek op wrok had zich diep in haar hart genesteld, al schaamde ze zich ervoor om dat toe te geven, zelfs aan zichzelf – vooral na het lezen van het artikel in de *Tribune*. Maar tegenwoordig besteedde Stephen de hele dag aan het herstellen van het lage hek dat hij rond zijn maquette van Andersonville had opgetrokken, terwijl

Meg urenlang aan het schilderen was en Sylvie kasboeken en bonnetjes bestudeerde totdat ze uitgeput was en zich het hoofd brak over manieren om uit de schulden te blijven, ook al was ze de jongste in dit gezin.

Een irrelevant detail, en zelfzuchtig bovendien. Met haar eenentwintig jaar was ze oud genoeg om een huishouden en een bedrijf draaiende te houden. Ze had alleen gehoopt dat het onderhand een huishouden van haarzelf zou zijn.

Ze schudde haar hoofd om de gedachte van zich af te zetten. Meg klaagde niet over het feit dat ze langzamerhand een oude vrijster begon te worden, dus dat zou zij ook niet doen. Het leven bestond uit meer – veel meer – dan hofmakerij en huwelijksaanzoeken. Wat ook maar goed was, want tot nog toe was geen enkele man dapper genoeg geweest om Stephen om de hand van een van zijn dochters te vragen.

Sylvie had te veel boeken van Jane Austen gelezen, dat was het probleem. Wat zij nodig had, was meer van de gezusters Brontë, of zo'n beetje alle werken van Charles Dickens.

Een zucht ontsnapte haar en Meg zond haar een glimlach. 'Je lijkt wat oververmoeid, de laatste tijd.'

Dat kon Sylvie niet ontkennen. 'Ik hoop dat er bij Hiram ook koffie op tafel staat.'

'Dat, en nog veel meer.' Megs gezicht klarde op. 'Heeft hij je verteld dat zijn neef bij hem is ingetrokken? Een voortreffelijke jongeman, als zelfs maar de helft van wat Hiram over hem zegt waar is. Hij zal vandaag met ons dineren. Hij is in Chicago om rechten te studeren.'

'Dan zal het gesprek misschien even opwekkend zijn als de koffie.' Wat Sylvie in elk geval hoopte, was dat hun gesprekken niet dezelfde lijn zouden volgen als altijd. Een beetje afwisseling was meer dan welkom.

Terwijl hij met de neus van zijn schoen op de vloer van het rijtuig tikte, klapte Stephen zijn zakhorloge open en dicht zonder werkelijk naar het klokje te kijken. Nieuwe mensen ontmoeten was niet bepaald zijn sterkste kant, maar voor een familielid van Hiram zou hij ongetwijfeld zijn best doen.

De wielen onder het bankje ratelden over de geteerde naden tussen de houten planken waarmee de straat geplaveid was. Van tijd tot

tijd gleed er een lantaarnpaal of een drinkfonteinje voorbij, totdat Eli Washington de paarden Prairie Avenue op stuurde. Aan beide zijden groeiden bomen met overhangende takken, die elkaar halverwege de straat raakten. Vroeg in de zomer vormde het groene bladerdak een ritselend zonnescerm. Nu staken de kale takken af tegen de hemel.

Smeedijzeren hekken omgaven buxushagen en uitgedroogde tuinen, waarin hortensia's hun droge, bronskleurige bloemen lieten hangen. Verandatrappen waren breed en hoog en werden geflankeerd door gebeeldhouwde leeuwen of in kunstige vormen gesnoeide heesters in stenen potten. De statige huizen in deze wijk waren getooid met een overdaad aan schoorstenen, koepels en torentjes.

Het rijtuig kwam tot stilstand op een hoefijzervormige oprit. Hiram's kalkstenen villa was voorzien van een veranda met witte pilaren. Links van de veranda bevond zich een toren en boven de ramen waren sierlijke overkappingen aangebracht. Het huis had een dubbele voordeur en onder het hoge mansardedak ging een volwaardige derde verdieping schuil. Hiram had flink geld verdiend met de handel in timmerhout, totdat hij met pensioen ging en zijn helft van het bedrijf aan zijn zakenpartner verkocht.

'Denk om het afstapje, juffrouw Margaret.' Eli stak zijn brede hand uit om eerst Meg en daarna Sylvie uit het rijtuig te helpen. Stephen volgde.

'Eli,' begon Sylvie, 'denk je dat Hiram ... ons verwacht?'

Dat ze op de eerste zondag van de maand het middagmaal met Hiram gebruikten was een jarenlange traditie, maar tegenwoordig lukte het Hiram niet meer zo goed om de dagen uit elkaar te houden. En afgelopen maand hadden ze moeten overslaan, omdat hij door griep geveld was.

Eli glimlachte, waardoor er zich diepe lijnen in zijn zwarte gezicht vormden. 'Iedereen hier – het huispersoneel van meneer Sloane en ik – heeft zijn uiterste best gedaan om hem aan uw komst te herinneren. En om eerlijk te zijn zien wij er net zo naar uit om u te gast te hebben als hijzelf. Kokkie en mevrouw Dressler vinden het heerlijk om daar voorbereidingen voor te treffen. Dat geeft hun het gevoel dat ze ertoe doen.'

Sylvie glimlachte. Helene Dressler was het hoofd van de huishouding en een dame om rekening mee te houden, maar haar hart was zo

groot als dat haar taille breed was. ‘Het kan niet anders of de voorbereidingen voor het bezoek van Hiram’s neef waren indrukwekkend.’

‘Nou, dat zou zeker een hele toestand geweest zijn, als ze hadden geweten dat hij van plan was te komen. Meneer Sloane moet de afspraak gemaakt hebben en vervolgens helemaal vergeten zijn dat aan het personeel mee te delen. Om eerlijk te zijn denk ik dat hij het zelf vergeten was, totdat meneer Jasper een maand geleden op de stoep stond. Maar we redden het prima, zoals altijd. Meneer Jasper brengt het grootste deel van zijn tijd door op de universiteit en in de studeerkamer.’

Eenmaal binnen werden de Townsends langs de potpalmen in de hal geloodst en binnengeleid in de ontvangstkamer om daar op hun gastheer te wachten. Stephen ijsbeerde door de met lambrisering afgetimmerde ruimte. Meg trok haar handschoenen uit door aan de topjes te trekken en stopte ze in haar tasje, waarna ze het Italiaanse mozaïek boven de haard bestudeerde. Sylvie liet zich in een leren stoel zakken en streek met haar vingertoppen over de koperen klinknagels die langs de rand van de zitting waren aangebracht.

De walnotenhouten schuifdeuren gingen open en Hiram kwam binnenlopen aan de arm van een man met krullend bruin haar en heldere, groene ogen waarin een onderzoekende blik lag.

‘Wat een voortreffelijk moment om op bezoek te komen, beste mensen!’ zei Hiram glimlachend. ‘Ik heb jullie in geen weken gezien!’

Een verdrietig gevoel overviel Sylvie terwijl ze opstond, maar ze zou hem niet verbeteren.

‘Dit is de kleinzoon van mijn overleden zus, en mijn enige familielid dat nog in leven is. Mijn achterneef.’ Hiram keek op naar de jongeman met een verwarde uitdrukking op zijn gezicht.

‘Jasper Davenport,’ souffleurde de achterneef. Scherpe jukbeenderen tekenden zich af onder zijn huid, maar tegelijk met zijn beleefde glimlach piepte in zijn linkervang een kuiltje tevoorschijn, wat hem een vriendelijk voorkomen gaf.

‘Jasper, mag ik je voorstellen aan ...’ Hiram schraapte zijn keel en waagde dapper een tweede poging. ‘Deze bijzondere familie, die ik als mijn eigen bloedverwanten beschouw. Ik ken hen al sinds deze edele heer zijn boekwinkel opende, toen deze jongedames nog geen twee turven hoog waren.’

Stephen stelde zichzelf voor. 'En dit zijn mijn dochters, Margaret en Sylvia.'

'Juist.' Bij het horen van hun namen was een mengeling van afgrijzen en opluchting op Hiram's gezicht te lezen. Het was de eerste keer dat hij er niet zelf op kon komen en dat zat hem overduidelijk dwars. Hij hief moedig zijn kin. 'Je lieve vrouw kan er vandaag niet bij zijn? Dat is jammer.'

Sylvie durfde niet naar haar vader te kijken.

Meg trok wit weg, maar herstelde zich snel. 'Vandaag niet, Hiram.'

'Ach. Vergeet niet haar de hartelijke groeten te doen.' Hiram verplaatste zijn aandacht naar meneer Davenport en ging verder. 'Stephen is niet alleen een geleerd man, hij is ook een oorlogsheld. Meg is een veelbelovende kunstenares en Sylvie –' Terwijl hij het zich probeerde te herinneren, keek hij haar aan.

Sylvie schuifelde wat heen en weer naast haar goudharige zus. Ze voelde zich saai en dom en kleurloos, met haar bruine haar, haar bruine ogen, haar bruine rok en haar bruine schoenen. Ze trok aan de zomen van haar mouwen en vroeg zich af of te zien was dat ze ze binnenstebuiten had gekeerd om ze nog wat langer te kunnen gebruiken. Wat kon er over haar gezegd worden? Dat ze belezen was? Dat haar beste vriendinnen, met uitzondering van Rosemary en Beth, verzonnen personages waren? Dat ze zich meer op haar gemak voelde in hun wereld dan in die van haarzelf?

Hiram nam haar hand tussen zijn droge, perkamentachtige handpalmen. 'Vergis je niet. Sylvie Townsend leidt de boekwinkel van haar familie met haar ogen dicht. Zij is de motor die alles in beweging houdt. En dat is heel belangrijk werk.' Zijn wenkbrauwen schoten omhoog toen hij haar hand losliet. 'Chicago heeft geld en geldwolven in overvloed, maar als we daarnaast niet ook een rijke cultuur hadden, zou het een armzalige plek zijn om te wonen. De Townsends brengen literatuur en kunst naar een stad die wanhopig behoefte heeft aan allebei.'

Een blos verwarmde Sylvie's wangen bij zijn lovende woorden. Chicago beschikte over theaters, operagebouwen, kunstgalerieën en culturele instellingen die veel grootser waren dan wat de Townsends op hun hoekje van Court House Square te bieden hadden. Ze glim-

lachte dankbaar terwijl Meg diezelfde gevoelens omzette in woorden – een vermogen dat Sylvie tijdelijk ontglipt was.

Maar toen meneer Davenport een buiging maakte en op zangerige toon zei dat het hem een genoegen was, was het Sylvie op wie zijn blik gericht was. ‘Oom heeft me al veel over uw familie verteld.’ Een zonnestraal glipte tussen de fluwelen gordijnen door, viel uiteen op de kristallen kroonluchter en landde in een regenboog van kleuren aan zijn voeten.

Stephen keek hem met samengeknepen ogen aan. ‘Waar kwam u vandaan, zei u?’

‘Zijn accent brengt je in verwarring,’ veronderstelde Hiram. ‘Dat begrijp ik. Hij komt uit het zuidelijke deel van Indiana, het gebied dat grenst aan ...’ Hij keek naar de grond, fronsend van frustratie.

‘Kentucky?’ opperde Sylvie toen ze zijn vruchteloze zoektocht niet langer kon aanzien.

‘Natuurlijk. Dat wilde ik net zeggen. Ik had jullie verteld dat hij op bezoek zou komen, toch? Ik dacht van wel ...’

‘Dat hebt u inderdaad,’ stelde Meg hem gerust. ‘We vinden het zo fijn voor u dat u nu een familielid dichtbij hebt. Blijft u bij Hiram logeren totdat uw colleges zijn afgelopen?’ vroeg ze aan meneer Davenport.

Hiram tikte met zijn wandelstok op de hardhouten parketvloer. ‘Als ik er iets over te zeggen heb, blijft hij voor altijd.’

Sylvie merkte op dat dit al de tweede keer was dat Hiram voor zijn neef antwoordde en ze voelde zich op een of andere manier met hem verbonden. Zelf had ze tot nu toe ook nog maar één woord gezegd. Ze was niet pijnlijk verlegen, zoals beweerd werd over de gezusters Brontë. Sylvie was alleen wat gereserveerd totdat er een onderwerp ter sprake kwam waarover zij ook iets te zeggen had. Misschien gold voor meneer Davenport hetzelfde.

‘In het huis is in elk geval genoeg ruimte,’ ging Hiram verder. ‘Maar ik zal hem niet onder druk zetten. Niet alle jongemannen willen onder één dak wonen met een oude man zoals ik.’

‘Ik hoop dat u een poosje blijft,’ flapte Sylvie er tot haar eigen verassing uit. ‘Wat ik bedoel is dat het fijn is om Hiram zo gelukkig te zien.’ Zolang ze Hiram kenden, had hij verlangd naar eigen familie. Nu zijn geheugen niet langer betrouwbaar was, kon het gezelschap van zijn neef een geweldige hulp voor hem zijn.

De smalle lippen van meneer Davenport vormden een instemmende glimlach. ‘We kunnen het goed vinden samen, dat is zeker.’

‘Niets is belangrijker dan familie,’ voegde Hiram toe. ‘En over familie gesproken, is je lieve vrouw niet in de gelegenheid om erbij te zijn vandaag?’

Sylvie wierp een blik op Stephen en zag dat zijn gezichtsuitdrukking hard als steen was. Zijn handen trilden terwijl hij aan zijn baard plukte. ‘Vandaag niet,’ mompelde hij.

‘Wat ontzettend jammer. Doe haar mijn hartelijke groeten.’

Sylvie roerde in de dampende oestersoep. Ze kon de geur ervan nauwelijks verdragen en zag ertegen op om een hap te nemen. Haar blik gleed van de ramskoppen die in de schouw van de enorme haard gegraveerd waren naar de tegels die de bovenste helft van de muur bedekten, boven de walnotenhouten panelen. Het patroon van passiebloemen op de tegels bracht de verder donkere kamer enigszins tot leven.

‘Ik hoop dat u het me niet kwalijk neemt, meneer Townsend, maar mag ik u vragen waar u gevochten hebt?’ vroeg meneer Davenport. ‘In de oorlog?’

Stephen antwoordde met het opnoemen van de veldslagen waarover zij al duizenden keren gehoord had, en vertelde dat hij uiteindelijk in Andersonville terechtgekomen was.

Meneer Davenport gebruikte een sneeuwwit servet om een druppel van zijn kin te vegen. ‘Uw geschiedenis is fascinerend.’

‘*Fascinerend* is niet het woord dat bij mij opkomt wanneer ik aan die tijd denk.’ Stephen slurpte nog een lepel soep naar binnen.

‘Een misdrijf tegen de menselijkheid, dat is wat Andersonville was,’ mompelde Hiram terwijl hij een hap nam. ‘Ik heb ervaring met Camp ... Camp David. Nee. Camp Douglas, dat wilde ik zeggen. Camp Douglas hier in Chicago was ook geen pretje voor de gevangenen, maar in elk geval ...’

Meneer Davenport keek hem aandachtig aan. ‘Dus de mensen hier hadden genoeg te eten, oom? Ik neem aan van wel, als je bedenkt hoe rijk Chicago was – zeker in vergelijking met de armoede van de

Confederatie. De mannen hier hadden ongetwijfeld genoeg kleding om hen de koude winters door te helpen?’

Er was iets vreemds aan de manier waarop hij deze vragen stelde, alsof daar in de jaren die op de oorlog volgden nooit over gesproken was. Sylvie vroeg zich af hoezeer de mannen van elkaar vervreemd waren geraakt en waarom. En wat meneer Davenport nu teruggebracht had bij zijn oom. Maar het zou ontzettend onbeleefd zijn om daarnaar te vragen. Ze nam kleine hapjes van haar soep, waarbij ze de rubberachtige stukjes oester angstvallig vermeed.

Hirams mondhoeken zakten omlaag. ‘O, nee. Ik zou liegen als ik met die omschrijving zou instemmen. En ik was niet de baas over het kamp, ik diende alleen als bewaker. Ik was ingedeeld bij een regiment oudere mannen die niet langer in staat waren om te vechten.’

Aan de overkant van de tafel pakte Stephen een tweede broodje uit de mand en besmeerde het met boter. ‘Vertel eens, meneer Davenport, hoe hebt u de oorlog doorgebracht?’

‘Ik heb gevochten. Vanaf dag één.’

‘Vanaf het allereerste begin?’ Sylvie deed een vlug rekensommetje. ‘Was u tien jaar geleden al oud genoeg om te vechten?’

‘Vijftien was oud genoeg voor mij en voor vele anderen.’

Sylvie streek het servet op haar schoot glad. ‘Wat ik bedoel is of u de toestemming van uw ouders nodig had om dienst te kunnen nemen terwijl u de minimumleeftijd nog niet bereikt had?’

Een lachje borrelde op in zijn keel. ‘Toestemming? Waar ik vandaan kom, meldde elke man zich aan om zijn land te verdedigen, zelfs als hij zich nog niet eens hoefde te scheren. Het was een eer om deel te nemen aan de strijd. Thuisblijven zou een schande geweest zijn.’

Stephen knikte, maar Sylvie zag dat dat niet van harte ging.

‘Mijn neef kende zijn plicht,’ zei Hiram. ‘Nog voordat hij oud genoeg was om te stemmen, vocht hij al. Dat is meer dan gezegd kan worden van veel mannen hier in Chicago, of niet soms, Stephen? Herinner jij je die lafbek van een Otto Schneider? Ten tijde van de oorlog was hij in de bloei van zijn leven, maar hij meldde zich niet aan.’

‘Wie was Schneider?’ vroeg meneer Davenport, waarbij de klank van zijn stem eerder beleefd klonk dan nieuwsgierig.

Hiram veegde zijn handen af aan een servet en boog naar voren. 'Ik heb voor een heel lage prijs aandelen van hem gekocht. Hij was maar al te blij met het geld, bang dat we op de drempel stonden van een nieuwe financiële crisis, zoals eerder in '57. Maar dat bleek niet zo te zijn.' Hij haalde zijn schouders op. 'Ik heb alles wat Schneider aanbood opgekocht, het verstandig geïnvesteerd en er een aardige som geld mee verdiend. Geloof het of niet, maar hij heeft me zelfs nog voor de rechter gedaagd. Beweerde dat ik hem had opgelicht en dat het fortuin in werkelijkheid aan hem toebehoorde. Hij had voor zijn land kunnen vechten, maar in plaats daarvan heeft hij de hele oorlog lang gevochten om mij mijn geld afhandig te maken. Wat een verspilling.' Hiram schudde zijn hoofd.

De beleefdheid van meneer Davenport had plaatsgemaakt voor oprechte interesse. 'En wat is er toen met hem gebeurd?'

'O, hij hangt nog steeds ergens rond. Probeert om zijn hoofd boven water te houden. Hij is failliet gegaan aan advocatenkosten. En de schuld daarvan legt hij ook bij mij, zoals hij me in meer dan één boze brief heeft laten weten. Ik heb te doen met zijn echtgenote en zijn kinderen, die het moeten stellen met zo'n wanhopige man aan het roer van hun familie.'

Sylvie keek naar Meg, die tegenover haar zat en ze wisselden een vermoeide blik uit bij het horen van het overbekende verhaal. Er moest toch iets anders zijn waar ze het over konden hebben?

Blijkbaar was Stephen het daarmee eens. 'Bent u die hele vier jaar ongeschonden doorgekomen?' vroeg hij aan meneer Davenport, waarmee hij een einde maakte aan het onderwerp Otto Schneider.

De jonge man nam een slok koffie, slikte bedachtzaam en zette zijn kopje neer voordat hij antwoord gaf. 'Dat zou ik niet willen zeggen.'

'Bent u dan gewond geraakt? Gevangengenomen?' vroeg Stephen. 'Getroffen door ziekte?'

Er gleed een gespannen glimlach over het gezicht van meneer Davenport. 'Ik denk zomaar dat er geschiktere onderwerpen van gesprek zijn, zeker in gemengd gezelschap.' Hij richtte zich tot Sylvie. 'Hebt u onlangs nog goede nieuwe boeken gelezen?'

Of hij nu werkelijk geïnteresseerd was in lezen of niet, hij moest geweten hebben dat dit een vraag was waarop zij een antwoord had.

Ze waardeerde het dat hij haar op deze manier bij het gesprek betrok. ‘Eigenlijk wel, ja. Louisa May Alcott heeft dit jaar een gloednieuwe roman uitgebracht met de titel *Little Men*. U hebt ongetwijfeld gehoord van *Little Women*? In dit nieuwe boek stellen Jo en haar echtgenoot, de professor, hun huis open voor kleine jongens. Het mist de diepgang van werken zoals die van Dickens, maar het is een heerlijk boek om te lezen. Ik ben er zeker van dat het een groot publiek zal aanspreken en –’ Ze stopte toen ze het glimlachje zag dat rond de mond van meneer Davenport speelde. ‘Misschien laat ik me wat meeslepen.’

‘Nooit van gehoord,’ mengde Hiram zich in het gesprek. ‘Maar wat dacht je van *Uncle Tom’s Cabin*? Dat is nog eens een boek waar iedereen het over heeft.’

‘Dat was zeker het geval,’ zei Meg, ‘maar inmiddels is de opwindning wel wat gezakt.’ Het was al negentien jaar geleden dat het boek van Stowe was uitgebracht.

‘Hoe bedoel je?’ Hiram leunde naar achteren terwijl een bediende zijn kom weghaalde. ‘Het boek is niet meer dan een paar maanden oud. Zelfs onze president is er zeer over te spreken.’ Er werd een bord met komkommersalade voor hem neergezet.

‘Dat kun je van een man als Grant verwachten,’ zei meneer Davenport terwijl ook zijn kom werd vervangen door de volgende gang.

‘Ulysses Grant?’ Hiram staarde zijn neef aan. ‘De generaal? Nee, beste jongen, je vergist je. Abraham Lincoln is onze president.’

Het had geen zin om Hiram Sloane te vertellen dat Abraham Lincoln allang was overleden en dat er sindsdien al twee andere presidenten geweest waren. Sterker nog, dat zou hem alleen maar van streek maken.

Meg veranderde behendig van onderwerp. Terwijl ze over het weer praatten, vroeg Sylvie zich af in hoeverre meneer Davenport op de hoogte was van de toestand van zijn oom, en of de staf hem had geholpen om de situatie in elk geval een beetje te begrijpen. Ze voelde een vervelende hoofdpijn opkomen. Het voeren van een gesprek bleek ongeveer even ontspannen te zijn als je weg vinden door een mijnenveld. Ze moest voortdurend alert zijn, zodat ze niet per ongeluk iets zou zeggen wat een van de drie aanwezige mannen onaangenaam zou treffen. Ze keek uit het raam naar de tuin, naar de rozenstruiken die

wegkwijnden aan hun hekwerk en naar de droge, bruine bloemblaadjes die door de wind werden meegevoerd.

Hans, de bediende, bukte zich om haar nauwelijks aangeraakte kom weg te halen. 'Hebt u genoeg gehad, juffrouw?'

'Ja, dat heb ik. Dank je,' fluisterde ze.

'Uitstekend.' Hij knikte, waarbij zijn witblonde haar heen en weer wipte, en nam de kom mee.

Maar niet voordat Stephen opmerkte dat ze haar soep niet had opgegeten. 'Sylvia, dat is je reinste verspilling.' Zijn stem was laag en hees, een voorbode van de komende storm. 'Jongeman,' riep hij Hans achterna, gebarend dat hij terug moest komen.

'Is er iets niet in orde?' vroeg Hiram.

Met zijn baard vol broodkrumels wees Stephen naar de kom.

'Je hebt niet alles opgegeten.'

'Ik heb niet zo'n honger en ik ben niet bijzonder dol op oesters,' fluisterde Sylvie, waarna ze toevoegde: 'Bij de volgende gangen wordt er nog meer dan genoeg ander eten opgediend. Ik ga hier niet met een lege maag vandaan.'

'Hoe kun je zo spilziek zijn terwijl zo veel mensen elke dag honger lijden?' herhaalde Stephen alsof hij haar niet gehoord had. 'Weet je wel wat we deden om daar te overleven? Deze soep, waar jij je neus voor ophaalt, had het leven van een man kunnen redden. Van drie mannen. Misschien wel meer.'

'Meneer?' Hans bleef staan met de kom op zijn dienblad.

'Wat ben je van plan daarmee te doen, jongeman? Eet jij het op?'

'O, nee, meneer.'

'Giet je het terug in de pan en bewaar je het, zodat Hiram het later kan opeten?'

'Dat is niet de gewoonte, meneer. Om meneer Sloane voedsel voor te zetten dat afkomstig is van het bord van iemand anders.' De arme man was helemaal van de wijs.

'Het is prima voedsel!' tierde Stephen. 'Nauwelijks aangeraakt!'

Bij het horen van zijn uitbarsting stak Hiram zijn hand op. 'Je bent niet jezelf, mijn vriend. Ik zal een dokter laten halen.'

'Nee, dank u, Hiram,' kwam Meg vlug tussenbeide.

Stephen schudde zijn hoofd. 'Nee, geen dokter. Maar je moet me vertellen wat je met dat overgebleven voedsel van plan ben. Als je

vindt dat het niet langer geschikt is voor menselijke consumptie, zet het dan in elk geval buiten zodat er een dier mee geholpen is.'

Toen meneer Davenport Sylvie vragend aankeek, zei ze: 'Onze vader is zeer begaan met het welzijn van elk schepsel dat op straat leeft.'

'Is dat zo? Zwerfdieren?' Zijn stem verried zijn verbazing.

'Dieren, kinderen, immigranten, iedereen die arm is,' verduidelijkte Stephen. 'De stad is vol behoeftigen. Geen enkel levend wezen zou honger mogen lijden. Als u ooit honger gehad hebt, echte honger, zou u begrijpen wat ik bedoel. U zou het met me eens zijn.'

Iets in de gelaatsuitdrukking van de jonge man veranderde. 'Dat ben ik ook.' Hij rechtte zijn rug en richtte zich tot Hans. 'Zul je het verzoek van meneer Townsend inwilligen?'

Hans keek naar Hiram, vragend om bevestiging.

De oude man knikte. 'Doe wat mijn neef zegt.'

'Zoals u wilt.'

Maar op het moment dat Hans zich omdraaide om het vertrek te verlaten, kwam er een andere bediende binnenlopen met een dienblad vol afgedekte borden. De twee bedienden kwamen met elkaar in botsing en Hans wankelde naar achteren. Zijn dienblad helde opzij, de kom gleed eraf en Sylvies soep belandde op de vloer.

Stephen slaakte een kreet, pakte zijn lepel en dook op de smeerbeel af, waarna hij tevergeefs probeerde om de soep weer in de kom te scheppen. 'Wat een verspilling!' Hij viste de stukjes oester met zijn blote handen van de grond. De tranen stroomden over zijn wangen. 'Hier hadden we een hongerig schepsel mee kunnen helpen!'

Terwijl Hans een verbijsterd excuus mompelde, stond Meg – hoe voorspelbaar – op van tafel, klaar om op Stephen af te stormen, maar Sylvie wierp haar een waarschuwend blik toe. Deze toestand was háár verantwoordelijkheid, in elk geval deels. Sylvie was degene die hem nu moest helpen.

Ze knielde naast haar vader op de vloer en voelde de warme bouillon in haar rok trekken. Een gevoel van wanhoop verspreidde zich in haar borst, vermengd met brandende schaamte. Dit was haar schuld. Dit zou niet gebeurd zijn als zij gewoon haar kom had leeggegeten. Maar zodra deze gedachte vorm kreeg, volgde er een andere: *Het probleem ligt niet bij mij*. In de relatie met haar vader voelde ze zich

gedwongen om tegelijkertijd de rol van kind en de rol van ouder te spelen, terwijl ze in werkelijkheid geen van beiden was.

Hiram stond op. ‘Het geeft niet,’ zei hij op sussende toon. ‘We kunnen nog steeds een kom buiten zetten voor de zwerfdieren.’

‘Maar niet deze.’ Stephen ging op zijn hurken zitten en liet zijn schouders hangen. Hij begroef zijn gezicht in zijn handen. ‘Dat kleine beetje had hen kunnen helpen. Het had Pritchard en Jenkins en Smith kunnen redden. Ik zie hen nog steeds voor me,’ fluisterde hij. ‘Telkens als ik eet, zie ik hen voor me.’

Meneer Davenport stond op. De straal zonlicht die door het raam naar binnen viel, gaf zijn krullen een intense gloed. Beide bedienden keken naar hem. Uit respect voor Stephens privacy stuurde hij hen de kamer uit.

Niet dat Stephen het opmerkte. Wat moest hij zich intens eenzaam voelen. *Ik ben hier, wilde ze zeggen. Kijk! U bent hier, bij ons. Wij zijn hier, bij u! Welke last u ook draagt, geef ons de kans om u te helpen die last te dragen! Neem ons mee, waarheen uw gedachten ook afdwalen.* Maar de woorden bleven in haar keel steken. Hij was al weg, verdwaald in zijn eigen gedachten.

Ze raakte voorzichtig zijn rug aan.

Hij kromp ineem alsof ze hem had geslagen en duwde haar toen met zo veel kracht weg, dat hij ongetwijfeld iemand anders voor ogen had dan zijn dochter.

‘O! Sylvie? Sylvie, wat doe jij hier?’ vroeg hij. Had hij haar echt nog niet eerder opgemerkt?

‘Zie je nou wel!’ klonk Hiram's stem ergens boven hen. ‘Je bent niet jezelf, mijn vriend. Ik laat een dokter halen.’

Stephen begroef zijn vingers in zijn haar. ‘Ik ... zei ... nee!’ Hij schokte terwijl er stille tranen over zijn wangen rolden.

Sylvies ogen bleven droog. Het vieze deel van haar rok, zojuist nog warm van de bouillon, was nu koud en kleefde aan haar huid, door haar onderrok heen. Een dun laagje lijm dat haar met deze puinhoop verbonden hield.

Het was Hiram's neef die haar overeind hielp met iets van begrip in zijn ogen. Meg schoot Stephen te hulp terwijl hij zich afzette tegen de vloer en overeind krabbelde. Maar toen hij eenmaal was opgestaan, vluchtte hij door de deur naar buiten en liet hen allemaal achter.

Stof bedekte Stephens huid terwijl hij met een stok in de grond tekende en de Dead Line op de plattegrond van Andersonville in zijn achtertuin opnieuw vormgaf. Zijn gezicht en hoofdhuid waren nat van het zweet, wat flinke jeuk veroorzaakte. Toch besteedde hij daar nauwelijks aandacht aan.

Het enige waar hij zich op dit moment druk over maakte, was het in stand houden van de herinnering aan het gevangenenkamp, om de mannen die daar waren omgekomen eer te bewijzen. Hij had zijn vrienden beloofd dat ze niet vergeten zouden worden. Hij was vast van plan om die belofte te houden.

Hij knipperde met zijn ogen en staaarde naar de grond die voor zijn ogen veranderde en de felrode kleur van de kleigrond van Georgia aannam. Hij knipperde nog eens met zijn ogen en zag een diepe kloof, zag hoe hijzelf de lichamen van zijn mede-Yankees opstapelde in de kuil. Stephen drukte met zijn handpalmen tegen zijn ogen, maar hij kon het beeld niet verdrijven. Hun lichamen waren aangetast door honger en schurft, zo misvormd dat hun eigen moeders hen niet herkend zouden hebben. Maar Stephen wist precies wie het waren. Hij herkende zijn vrienden. Daar had je Jenkins, en Pritchard, en Smith. Hij had hen aan de vreemde grond toevertrouwd, ze ver van huis door de aarde laten opslokken. Het zoveelste massagraf, niet eens gemarkeerd. Een gruwelijk en onwaardig einde voor ieder mens, zeker voor een soldaat die in dienst van zijn land was omgekomen.

De meeste gevangenen hadden het begraven van hun kameraden als een straf beschouwd, maar Stephen had zich er vrijwillig voor aangemeld. Hij had psalmen opgezegd en gebeden uitgesproken van achter de lap die hij voor zijn neus en mond had gebonden. *'Wij zien jullie,'* had hij gezegd tegen ieder afzonderlijk lichaam terwijl hij het van de lijkwagen tilde en in de kuil liet zakken. Hij weigerde hen te laten vallen alsof het stukken brandhout waren. *'Wij eren jullie en jullie offer.'* Als hij hun namen kende, had hij die genoemd.

'Boe!' schreeuwde een jongen aan de andere kant van het hek, waardoor Stephen naar het heden werd teruggesleurd. De rode wangen van de jongen waren even rond als zijn ogen. Er zeilden rauwe eieren over het hek; ze spatten uiteen op de plattegrond van Ander-

sonville. Terwijl de jongen wegrende, op de voet gevolgd door een handlanger, wierp hij nog een laatste projectiel. Het ei raakte Stephen precies tegen zijn slaap en het rotte eigeel droop langs zijn gezicht.

Zijn hart sloeg op hol. Withete woede pulseerde door zijn lichaam. Waarom waren deze eieren niet opgegeten voordat ze bedorven waren? Hij veegde het slijm van zijn gezicht en smeet het op de grond.

‘Het had hen kunnen redden!’ brulde hij. ‘Zelfs dit kleine beetje had hun leven kunnen verlengen! Jullie moesten je schamen, spilziek tuig! Kom terug als je durft, dan zal ik jullie een lesje leren! Ondankbare honden! Waag je nog eens op mijn grondgebied, dan zul je zien wat er gebeurt!’ Hij schreeuwde zo luid hij kon en liet zijn woede de vrije loop, omdat dat hij dat liever deed dan bezwijken onder zijn verdriet.

Zijn woede was als een zwaard in zijn binnenste, waaraan hij zich zo lang hij kon vastklemde. Maar tot zijn schaamte welden er tranen op in zijn ogen. Het lukte hem niet ze terug te dringen. Hij voelde zich volkomen moedeloos, volkomen waardeloos. Was hij niet eens bestand tegen de pesterijen van een paar schooljongens?

Moest hij nou echt huilen om gemorste soep?

Stephens bloed gonsde in zijn oren. Hij dacht terug aan zijn uitbarsting bij Hiram thuis. Hij wist dat zijn oude vriend problemen had met zijn geheugen, maar ergens vermoedde hij dat Hiram gewoon niet luisterde. Al die vragen, steeds opnieuw! En Sylvie had beter moeten weten, die had dat kostelijke voedsel niet moeten verspillen. Maar had hij haar geslagen? Echt? Zijn hoofd deed pijn terwijl hij zich de details probeerde te herinneren. Hij wist het niet meer, herinnerde zich alleen de manier waarop ze hem had aangekeken, met haar arm tegen zich aangeklemd en haar ogen overschaduwde door angst, verwijt of veroordeling.

Stephen draaide zijn handen naar boven en bekeek ze onderzoekend. Onder zijn nagels zat vuil en ook de lijnen in zijn handpalmen waren groezelig. Ze glinsterden van het eierstruif. Wat hadden deze handen vandaag gedaan?

Hij probeerde zijn angstaanjagend hoge hartslag tot rust te brengen. Zijn ademhaling ging te snel, te onregelmatig. Zijn borst piepte, een herinnering aan het feit dat hij de slopende ziektes in het gevangenenkamp nooit helemaal te boven gekomen was. Hij kwam met

een grom overeind, maar het ging te snel. Bevangen door duizeligheid leunde hij tegen het hek; schilfers witte verf lieten los en vielen op de grond. Overal waar hij keek, zag hij dingen die in verval waren.

Vooraf zichzelf.